

"Quan sota les teves faldilles no hi hagi el codi penal..."

Més enllà de la paidofília

El lament de Leo Ferré per la "petita" que la llei no li deixa estimar es manté intacte. La pressió social i un curiós marc legal situen les relacions entre menors i adults en una línia imprecisa on –ni blanc ni negre– navega un gris adolescent.

De petits, quan la mare ens feia la clenxa abans d'anar a l'escola, i ens posava l'esmorzar a la bossa, no s'oblidava quasi mai –i en especial, si era època de psicosis delictiva– de recordar-nos que si un senyor, amb una gavardina gastada i una mitja barba sospitosa se'ns acostava i ens oferia un caramel, havíem de rebutjar-li'l i que, si es feia pesat o insistia a portar-nos a casa seva, correguéssim a buscar el primer policia. El policia no solament ens protegiria sinó que, a més, l'agafaria perquè els lladres de nens –que deien les mares– són, a la seva manera, una figura legal. Un terme que llavors no enteníem però que, al senyor de la gavardina, podia costar-li molts anys de presó. Ara, els senyors de la gavardina gastada no són, en gran part, més que una rondalla. Més enllà dels centenars de milers de casos de prostitució de menors, de maltractaments, o abusos sexuals, hi ha una estreta franja de relacions entre els adults i els infants que entra, de ple, en l'ambiguitat. On topen tabús populars, fascinations sensuals, pares hiperprotectius i nois que jugen a cremar, ràpid, la vida. Perquè, no sols a la Grècia clàssica Plató feia l'amor amb adolescents púbers...

ELS INFANTS TERRIBLES

El passat setembre s'iniciava a Madrid el judici contra Eduardo González Arenas, alias *Eddie*, el líder d'Edelweis, i altres onze monitors d'aquest "grup excursionista" creat a Alacant el 1970 i desarticulat per la policia el 1984. L'acusen de 75 delictes de corrupció de menors, realitzats, segons l'acusació fiscal, al si d'aquest grup sectari que, sota les formes d'una organització escolta, inculcava als seus deixebles –nois entre 12 i 13 anys– una teologia messiànica de reminiscències neonazis en què *Eddie* exercia el liderat absolut i on es desenvolupaven pràctiques de manipulació de personalitat que incloïen relacions sexuals. Els paral·lelismes que el mateix

La "innocència" ha creat tot un mercat pornogràfic al seu voltant.

CARME PUERTOLAS

Eddie pretenia traçar amb el moviment Scout incloïen ritus d'iniciació, l'establiment d'un consell d'honor i la utilització del mateix llibre inspirador de la doctrina de Baden-Powell, *El llibre de la selva*.

I encara que els deixebles de Baden-Powell no van mantenir mai cap d'aquestes intencions "corruptores", el moviment escolta internacional no s'ha trobat a recer de la sospita pública. Mentre, aquest juny, a un petit agrupament escolta del barri de Sants, a Barcelona, un dels monitors era "retirat" de les seves tasques a causa de la seva "obsessió" per alguns llobatons. A Nova York la controvèrsia

va arribar molt més lluny. El descobriment de presumptes relacions sentimentals entre alguns *akelas*, *baloo*s i *baagueras* –els caps de clan en terminologia Scout– i certes daines o llobatons durant les sortides que organitzaven els caus de Nova York va provocar una controvèrsia tan forta que va trencar la confiança dels pares en els guies fins al punt d'obligar-los a canviar algunes de les normes internes definides al *Llibre verd*, un manual d'instruccions que fan servir tots els agrupaments escoltes del món. La frontera entre el bé i el mal és, en darrer terme, una frontera cultural. Antonio Marín Saldo no es cansa de predicar-ho: "Cada

societat imposa les seves normes, i els menors han d'interioritzar-les. Quan aquest entra en relació sexual amb un adult, es produeix el conflicte personal, però no és sinó l'expressió d'un conflicte social que en altres cultures de la Mediterrània, com l'aràbiga, no existeix". Per a aquest sociòleg especialitzat en àmbits de la vida quotidiana, "la falàcia del menor innocent, asexuat i legalment irresponsable, legítima tot el muntatge de la pàtria potestat que converteix la família, d'acord amb la llei, en l'instrument més temible de control sexual". La llei esde-

sexual, segons si hi ha hagut penetració o no". Però les transformacions que va produir la reforma judicial han aportat canvis ambivalents en la defensa del menor, ja que, malgrat el reconeixement de la violació anal, s'ha ampliat el marc de l'estupre, una figura legal ja antiga. "L'estupre, abans es trobava al codi penal com una "protecció de la doncellez", i en la seva evolució s'ha convertit en una mena de protecció a aquesta franja d'entre els dotze i els divuit anys en què es pensa que, tot i tenir capacitat per a decidir, aquesta capacitat pot estar viciada. En els casos que

S'hauria de tendir a suprimir-la i quan s'hagi produït intimidació moral (perquè la violència és amb força o amb intimidació) incloure-la dins la violació". Darrere aquests plantejaments hi ha més que la llei, hi ha també certa moral i a M. Josep Varela li provoca perplexitat: "Pensar que entre els catorze i els divuit anys no es mantenen relacions sexuals és pensar malament. Però si aquestes relacions –volgudes i buscades– entren en el terreny de l'homosexualitat, la guerra familiar és completa i definitiva".

MENORS, ¿DE QUÈ?

A principis de l'any 1990, el FAGC, el Front d'Alliberament Gay de Catalunya, va decidir destapar un tabú social que afectava la seva militància més jove. Mitjançant una campanya pública de sensibilització anomenada *Menors ¿De què?* es va denunciar el control familiar que, amb el suport d'un curiós marc legal i per l'omnipresent pàtria potestat, feia la vida impossible a molts adolescents homosexuals o lesbianes que havien decidit establir una relació oberta i "normal" amb el seu company adult. Anna, una noia de Girona, coneix massa bé aquesta història. Fins que no va complir els divuit anys, es va sentir lligada de mans i peus: "El pare va descobrir que sortia amb la Glòria i, com que jo només tenia disset anys, va amenaçar de denunciar-me. Al principi només m'insultava, però al cap de poc, una nit, quan tornava a casa després d'haver passat la nit amb ella, el pare es va posar fora de si i em va començar a pegar bufetades per tot el cos". La imatge se li va quedar gravada i va preferir dir prou: "El mateix estiu de l'any passat me'n vaig anar a viure amb la Glòria a una masia de la Garrotxa. Ara que ja tinc divuit anys, he restablert les relacions amb la família, però em vaig afartar de tan xantatge". Aquest sol ser el procés; la ruptura no arriba mai al punt de la denúncia perquè aquest punt legalment no té una sortida viable per als interessos dels pares. Només la por a passar possibles interrogatoris, a destapar una privacitat encara no admesa socialment frena l'inevitable trencament amb els pares. Darrere tota complicitat amorosa, de tota parella heterodoxa, hi pesa la llosa d'una pàtria potestat que les ambigüitats de la legislació converteix en un petit melodrama quotidià. Fins que, abans o després dels divuit, l'adolescent decideix finalment que la llei i la vida no són quasi mai la mateixa cosa.

Oriol Malló

ARXIU

vé, en aquest context, un element de força major. Un element que cal conèixer.

L'ÀMBIT DE LA LLEI

I quan es topa amb la llei apareix el codi penal. Una lliçó que l'advocada Maria Josep Varela, destacada defensora dels drets de les dones, remarca en els seus punts claus: "El terme paidofilia, com a tal, no s'utilitza. El que la llei estableix és que els nens i les nenes fins als dotze anys s'entén que no tenen capacitat per decidir voluntàriament qualsevol conducta de tipus sexual. Llavors, qualsevol relació amb un menor de dotze anys serà violació o abús

una persona tingui una relació especial ja sigui de parentiu –que és una forma de penalitzar l'incest–, ja sigui de professor-alumne, ja sigui de capellà amb escolans,... es pensa que pot haver-hi delictes si hi ha intervingut engany o s'ha utilitzat l'especial prevalència que aquesta relació implica". Camp abonat, doncs, per les pressions legals: "A mi aquesta figura em resulta molt dubtosa ja que hi ha franjes molt complicades", diu Varela. "Imagina't la situació d'un professor de 23 anys amb una alumna de disset. En aquestes edats, l'estupre és una figura fora de lloc que pot convertir-se en un instrument contra la llibertat sexual de les persones adolescents.